

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 16ης Ιουλίου 1992 *

Στην υπόθεση T-1/91,

Hilaire Della Pietra, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενος από τον **Pierre Gérard**, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο την δικηγόρο **Christine Goerens**, 54, avenue de la Liberté,

προσφεύγων-ενάγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον **Sean van Raepenbusch**, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τους **Claude Verbraecken** και **Denis Waelbroeck**, δικηγόρους Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον **Roberto Hayder**, εκπρόσωπο της Νομικής Υπηρεσίας, **Centre Wagner, Kirchberg**,

καθής-εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο, αφενός μεν, την ακύρωση της εκθέσεως βαθμολογίας του προσφεύγοντος για την περίοδο 1985 έως 1987, αφετέρου δε, την αποζημίωση της υλικής ζημίας και την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που προβάλλει ο προσφεύγων-ενάγων,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους **B. Vesterdorf**, Πρόεδρο, **A. Saggio** και **X. Γεραρή**, δικαστές,

γραμματέας: **B. Pastor**, υπάλληλος διοικήσεως,

αφού έλαβε υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 7ης Μαΐου 1992,

*Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Περιστατικά και διαδικασία

- 1 Ο προσφεύγων-ενάγων είναι υπάλληλος βαθμού Β 2 στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: Επιτροπή). Κατά την επίδικη περίοδο υπηρετούσε μέχρι τις 15 Μαρτίου 1987 στη Γενική Διεύθυνση της Περιφερειακής Πολιτικής, κατόπιν δε στη Γενική Διεύθυνση Προσωπικού και Διοικήσεως.
- 2 Στις 6 Μαΐου 1988 η καθής-εναγομένη ανακοίνωσε στον προσφεύγοντα-ενάγοντα την έκθεση βαθμολογίας του, που προβλέπεται από το άρθρο 43 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), για την περίοδο από 1 Ιουλίου 1985 έως 30 Ιουνίου 1987.
- 3 Ο προσφεύγων-ενάγων ενημέρωσε, με έγγραφο της 14ης Ιουνίου 1988, τον αρμόδιο βαθμολογητή ότι είχε ζητήσει την εφαρμογή του άρθρου 6 των γενικών εκτελεστικών διατάξεων του άρθρου 43 του ΚΥΚ, που εξέδωσε η Επιτροπή στις 27 Ιουλίου 1979 (στο εξής: γενικές διατάξεις), έτσι ώστε να υποβληθεί η εν λόγω έκθεση στον δευτεροβάθμιο βαθμολογητή δυνάμει του άρθρου 7 των ίδιων διατάξεων, τούτο δε εντός πνεύματος συνδιαλλαγής.
- 4 Με έγγραφο της 18ης Νοεμβρίου 1988 ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής διαβίβασε εκ νέου την έκθεσή του στον προσφεύγοντα και τον πληροφόρησε ότι αποφάσισε να διατηρήσει πλήρως τις κρίσεις του αρμόδιου βαθμολογητή. Διευκρίνισε επίσης ότι το έγγραφο αποτελούσε επιβεβαίωση της εκθέσεως βαθμολογίας και θα παρέμενε συνημμένο, με την ιδιότητά του αυτή, στην έκθεση.

- 5 Με έγγραφο της 5ης Δεκεμβρίου 1988 ο προσφεύγων-ενάγων ζήτησε από τον δευτεροβάθμιο βαθμολογητή να συμβουλευθεί την επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις βαθμολογίας. Στις συνημμένες στο έγγραφό του παρατηρήσεις παραπονέθηκε ότι δύο από τις αναλυτικές κρίσεις της τελευταίας εκθέσεως ήταν χειρότερες σε σχέση με την προηγούμενη βαθμολογία. Επρόκειτο για τις στήλες « απόδοση/τακτικότητα παρεχομένων υπηρεσιών » (από άριστα σε πολύ καλά) και « συμπεριφορά στην υπηρεσία/συναίσθηση ευθυνών » (από άριστα σε πολύ καλά). Ο προσφεύγων-ενάγων ισχυρίστηκε ότι δεν του δόθηκαν έγγραφες εξηγήσεις για τις αλλαγές αυτές. Επισήμανε ότι, κατά την περίοδο των 24 μηνών που καλύπτει αυτή η έκθεση, είχε περισσότερους άμεσους ιεραρχικά προϊσταμένους λόγω των διαφόρων τοποθετήσεών του. Από την έκθεση βαθμολογίας προέκυπτε ότι οι βαθμολογητές συμβουλευθήκαν μόνον έναν από αυτούς.
- 6 Στις 11 Αυγούστου 1989 η επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις βαθμολογίας ανακοίνωσε τη γνωμοδότησή της στον δευτεροβάθμιο βαθμολογητή, στην οποία τόνιζε: α) την καθυστερημένη κατάρτιση της εκθέσεως βαθμολογίας και τη μη τήρηση των προθεσμιών στις διάφορες φάσεις της διαδικασίας βαθμολογίας· β) την πτώση, σε σύγκριση με τις κρίσεις της περιόδου 1983 έως 1985, των αναλυτικών κρίσεων που αναγράφονται στις στήλες « τακτικότητα των παρεχομένων υπηρεσιών » και « συναίσθηση ευθυνών », και γ) την έλλειψη αιτιολογίας αυτής της βαθμολογικής πτώσεως στη γενική κρίση. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η επιτροπή κάλεσε τον δευτεροβάθμιο βαθμολογητή, ενόψει της παραγράφου Β.6.3.2 του οδηγού βαθμολογήσεως, να αναθεωρήσει την έκθεση.
- 7 Με έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 1989 που απηύθυνε στον διευθυντή προσωπικού, ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής δικαιολόγησε την αμφισβητηθείσα βαθμολογική πτώση με το ότι οι παρασχεθείσες υπηρεσίες του προσφεύγοντος-ενάγοντος και η συναίσθηση των ευθυνών του δεν μπορούσαν να χαρακτηριστούν άριστες.
- 8 Με έγγραφο της 10ης Νοεμβρίου 1989, που έστειλε στον προσφεύγοντα ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής, ο οποίος δήλωνε ότι είχε λάβει προηγουμένως γνώση της γνωμοδοτήσεως της επιτροπής ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις βαθμολογίας, επιβεβαίωσε την απόφασή του διατηρήσεως της αρχικής του βαθμολογίας όπως ήταν, για λόγους που είχε ήδη εκθέσει στο έγγραφό του της 26ης Σεπτεμβρίου, της οποίας επισυνήψε αντίγραφο. Δεδομένου ότι το έγγραφο αυτό δεν έφθασε στον προσφεύγοντα-ενάγοντα, του διαβιβάστηκε στις 18 Απριλίου 1990 με τον φάκελο σημειώματος της 20ής Μαρτίου 1990.

- 9 Στις 6 Ιουνίου 1990 ο προσφεύγων-ενάγων άσκησε διοικητική ένσταση δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ κατά της αποφάσεως της 10ης Νοεμβρίου 1989 (στο εξής: απόφαση), περιορισθείς να εκφράσει τη « διαφωνία » του με την εν λόγω απόφαση.
- 10 Η ένσταση αυτή απορρίφθηκε σιωπηρά από την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής: ΑΔΑ), η οποία δεν απάντησε εντός της τετραμήνου προθεσμίας του άρθρου 90 του ΚΥΚ.
- 11 Με έγγραφο της 22ας Νοεμβρίου 1990, που έστειλε στον δευτεροβάθμιο βαθμολογητή, ο διευθυντής προσωπικού τού επισήμανε ότι, μετά την έρευνα της ενστάσεως του προσφεύγοντος-ενάγοντος από την « ενδοϋπηρεσιακή » ομάδα, φάνηκε ότι η αιτιολογία που περιείχε το έγγραφο της 10ης Νοεμβρίου 1989 κινδύνευε, σε περίπτωση προσφυγής, να μη κριθεί επαρκώς λεπτομερή ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των γενικών διατάξεων. Του ζήτησε επομένως να διατυπώσει λεπτομερέστερη αιτιολογία της διαπιστωθείσας βαθμολογικής πτώσεως.
- 12 Υπό τις περιστάσεις αυτές ο προσφεύγων-ενάγων άσκησε στις 4 Ιανουαρίου 1991 την παρούσα προσφυγή-αγωγή ενώπιον του Πρωτοδικείου.
- 13 Με έγγραφο της 13ης Φεβρουαρίου 1991, που απηύθυνε στον διευθυντή προσωπικού, ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής αιτιολόγησε την απόφασή του για δεύτερη φορά. Αφού εξήγησε τις πρακτικές δυσχέρειες στις οποίες προσκρούει η απόδειξη μιας ποιοτικής κρίσεως, ιδίως λόγω του ότι ορισμένοι υπάλληλοι με τους οποίους είχε εργαστεί ο προσφεύγων-ενάγων δεν βρίσκονταν πλέον στην Επιτροπή, διευκρίνισε ότι κατά την περίοδο 1985 έως 1987 ο Della Pietra δεν επέδειξε « όλη την επιμέλεια και την αναγκαία φροντίδα για την εκπλήρωση ορισμένων εργασιών που του είχαν ανατεθεί ». Ειδικότερα, ο προσφεύγων-ενάγων δεν ήταν πολύ διαθέσιμος για να εργαστεί σοβαρά στην επεξεργασία των φακέλων Feder που βρίσκονταν υπό εξέταση. Αυτό κατέληξε σε έλλειψη αξιοπιστίας στις υπηρεσίες του, ενώ είχε κληθεί να βοηθήσει

υπαλλήλους « Α » σε πολύ ευαίσθητους τομείς. Ενόψει των στοιχείων αυτών, κατά τη γνώμη εκείνων τους οποίους βοήθησε ο Della Pietra κατά την εν λόγω περίοδο, η επίδικη βαθμολογία ήταν γενναιόδωρη γι' αυτόν.

- 14 Στις 6 Μαρτίου 1991 διαβιβάστηκε από τον διευθυντή προσωπικού στον προσφεύγοντα-ενάγοντα η συμπληρωματική αιτιολογία της απόφασεως.
- 15 Κατόπιν αιτήσεως του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή προσκόμισε στις 28 Φεβρουαρίου και στις 4 Μαρτίου 1992 ορισμένα στοιχεία που κρίθηκαν χρήσιμα προς συμπλήρωση του φακέλου.
- 16 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και κάλεσε τους διαδίκους να εκφράσουν τη γνώμη τους κατά τη συνεδρίαση για το παραδεκτό της προσφυγής ενόψει της απόφασεως του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1986, 52/85, Rihoux κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 1555), και επί της διατυπώσεως της συγκεκριμένης ενστάσεως.
- 17 Η προφορική διαδικασία διεξήχθη στις 7 Μαΐου 1992. Οι εκπρόσωποι των διαδίκων αγόρευσαν και απήντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

Αιτήματα των διαδίκων

- 18 Ο προσφεύγων-ενάγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:
 - να ακυρώσει την απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 1989 του δευτεροβάθμιου βαθμολογητή περί διατηρήσεως όπως έχει της βαθμολογίας της περιόδου 1ης Ιουλίου 1985 έως 30 Ιουνίου 1987·

- να διατάξει τον αρμόδιο βαθμολογητή, επαναλαμβάνοντας τη διαδικασία εξαρχής, να καταρτίσει κανονική έκθεση αυστηρά σύμφωνη με τις γενικές εκτελεστικές διατάξεις του άρθρου 43 του ΚΥΚ η οποία να περιέχει τουλάχιστον επανάληψη της βαθμολογίας της περιόδου 1983 έως 1985·
- να υποχρεώσει την Επιτροπή να του καταβάλει αποζημίωση ενός ECU ως ικανοποίηση ηθικής βλάβης και αποζημίωση 1 000 ECU ως αποκατάσταση της υλικής ζημίας που υπέστη·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

19 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή ως αβάσιμη·
- να καταδικάσει τον προσφεύγοντα-ενάγοντα στα δικά του δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το άρθρο 64, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται κατ' αναλογία στη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου.

Επί του ακυρωτικού αιτήματος

- 20 Προς στήριξη του ακυρωτικού του αιτήματος ο προσφεύγων επικαλείται τρεις λόγους ακυρώσεως, πρώτον τη μη τήρηση των προθεσμιών που προβλέπουν οι γενικές διατάξεις καταρτίσεως εκθέσεων βαθμολογίας, δεύτερον παράλειψη λήψεως της γνώμης ορισμένων από τους ιεραρχικά προϊσταμένους του και τρίτον έλλειψη αιτιολογίας της βαθμολογικής πτώσεως σε δύο αναλυτικές κρίσεις.

Επί του πρώτου και δευτέρου λόγου ακυρώσεως

- 21 Απαντώντας στην πρόσκληση που απηύθυνε το Πρωτοδικείο στους διαδίκους να εκφράσουν τη γνώμη τους κατά τη συνεδρίαση επί του παραδεκτού της προσφυγής, ενόψει της διατυπώσεως της ενστάσεως της 6ης Ιουνίου 1990, ο προσφεύγων υποστήριξε ότι δεν μπορεί να του προσαφθεί ότι με την προσφυγή του προβάλλει λόγους τους οποίους δεν είχε επικαλεστεί προηγουμένως στην ένστασή του, δεδομένου ότι η ένσταση αναφέρθηκε στην επιχειρηματολογία που είχε ήδη αναπτύξει με τις παρατηρήσεις του της 5ης Δεκεμβρίου 1988, τις οποίες είχε απευθύνει στην Επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις βαθμολογίας και οι οποίες είχαν έτσι περιέλθει σε γνώση της ιεραρχίας και της Επιτροπής. Όλοι οι λόγοι που περιλαμβάνονται σ' αυτή την επιχειρηματολογία επαναλαμβάνονται στα έγγραφα και στα υπομνήματα που κατατέθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου.
- 22 Η Επιτροπή ισχυρίστηκε κατά τη συνεδρίαση ότι η ένσταση περιοριζόταν στη μνεία της υπάρξεως διαφωνίας και δεν της επέτρεψε να αντιληφθεί με επαρκή ακρίβεια τα παράπονα και τις επιθυμίες του ενδιαφερομένου. Αναφερόμενη στη Διάταξη του Πρωτοδικείου της 25ης Φεβρουαρίου 1992, T-39/91, Hermann κατά Cedefop (Συλλογή 1992, σ. II-233), η Επιτροπή εκτιμά ότι η ένσταση δεν τήρησε ούτε τον ελάχιστο τύπο που απαιτεί η νομολογία. Εντούτοις, αναγνωρίζοντας ότι ο προσφεύγων είχε υποβάλει με το έγγραφο που είχε απευθύνει στην επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις βαθμολογίας ορισμένο αριθμό λόγων που επικαλείται στο πλαίσιο της παρούσας δίκης, επαφέθηκε στην κρίση του Πρωτοδικείου ως προς την κρίση για το παραδεκτό της προσφυγής.
- 23 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, η υποβολή ρητής ενστάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 90 του ΚΥΚ, δεν αποτελεί απαραίτητο προηγούμενο για την άσκηση ένδικης προσφυγής στρεφόμενης κατά εκθέσεως βαθμολογίας, προβλεπόμενης από το άρθρο 43 του ΚΥΚ, η οποία εκφράζει την ελεύθερα διαμορφωθείσα γνώμη των βαθμολογητών και όχι την κρίση της ΑΔΑ. Κατόπιν αυτού, προσφυγή χωρεί από τότε που η έκθεση μπορεί να θεωρηθεί οριστική (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 3ης Ιουλίου 1980, 6/79 και 97/79, Grassi κατά Συμβουλίου, Rec. 1980, σ. 2141· της 19ης Φεβρουαρίου 1981, 122/79 και 123/79, Schiavo κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1981, σ. 473, και της 15ης Μαρτίου 1989, 140/87, Bevan κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 701· απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1990, T-29/89, Moritz κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-787). Για τους ίδιους λόγους η νομολογία δεν απαιτεί επίσης την εκπλήρωση του προηγούμενου τύπου της ενστά-

σεως, κατά την έννοια του άρθρου 90 του ΚΥΚ, στην περίπτωση αποφάσεως επιτροπής διαγωνισμού, η οποία από τη φύση της δεν μπορεί να ακυρωθεί ή να τροποποιηθεί από την ΑΔΑ (βλ. ιδίως την προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1986, Rihoux κατά Επιτροπής).

- 24 Πάντως, αν ο ενδιαφερόμενος έχει την ευχέρεια είτε να προσφύγει άμεσα στην κοινοτική δικαιοδοσία είτε να υποβάλει διοικητική ένσταση, είναι υποχρεωμένος στη δεύτερη περίπτωση να τηρήσει όλες τις διαδικαστικές υποχρεώσεις που συνδέονται με την προηγούμενη άσκηση ενστάσεως την οποία επέλεξε. Πράγματι, η λύση που θα απήλλαζε τον ενδιαφερόμενο από την τήρηση αυτών των διαδικαστικών υποχρεώσεων θα είχε ως αποτέλεσμα να του παραχωρηθούν ανώτερα δικαιώματα από εκείνα που αναγνωρίζονται στους υπαλλήλους οι οποίοι επέλεξαν την απευθείας προσφυγή στην κοινοτική δικαιοδοσία. Μεταξύ αυτών των διαδικαστικών υποχρεώσεων περιλαμβάνεται και η αρχή, την οποία παγίως δέχεται η νομολογία, ότι το άρθρο 90 του ΚΥΚ έχει ως σκοπό να επιτρέψει και να ευνοήσει τον φιλικό διακανονισμό της διαφοράς που ανέκυψε μεταξύ των υπαλλήλων και της διοικήσεως. Για την εκπλήρωση αυτής της απαιτήσεως η διοίκηση πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζει με επαρκή ακρίβεια τα παράπονα ή τις επιθυμίες του ενδιαφερομένου. Αντιθέτως, η διάταξη αυτή δεν έχει ως σκοπό να δεσμεύσει, κατά τρόπο αυστηρό και οριστικό, την τυχόν δικαστική φάση, εφόσον η ένδικη προσφυγή δεν τροποποιεί ούτε την αιτία ούτε τον σκοπό της ενστάσεως. Κατά συνέπεια, μετά την παρέλευση της προθεσμίας απευθείας προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου, ο υπάλληλος που επέλεξε την οδό της προηγούμενης ασκήσεως ενστάσεως μπορεί να υποβάλει ενώπιον του Πρωτοδικείου αφενός μόνον αιτήματα που έχουν το ίδιο αντικείμενο με τα αιτήματα που είχε εκθέσει στην ένστασή του και αφετέρου μόνον κεφάλαια αμφισβητήσεως που στηρίζονται στην ίδια αιτία με εκείνα που επικαλέστηκε στην ένσταση. Αυτά τα κεφάλαια αμφισβητήσεως μπορούν να αναπτυχθούν ενώπιον του Πρωτοδικείου με την υποβολή λόγων και επιχειρημάτων που δεν περιλαμβάνονται μεν αναγκαστικά στην ένσταση, συνάπτονται όμως στενά με αυτήν (βλ. ιδίως την προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1986, Rihoux κατά Επιτροπής, σκέψεις 11 έως 13).

- 25 Ενόψει των προηγούμενων σκέψεων πρέπει να ερευνηθεί η συμφωνία της ενστάσεως που άσκησε ο προσφεύγων στις 6 Ιουνίου 1990 με την παρούσα προσφυγή, όσον αφορά τους λόγους που περιλαμβάνονται σ' αυτήν και τα αιτήματα που προβάλλει με αυτήν. Αυτό το ζήτημα παραδεκτού, μολοντί δεν προβλήθηκε από τους διαδίκους, πρέπει να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως από το Πρωτοδικείο διότι συνιστά ζήτημα δημοσίας τάξεως κατά το μέτρο που αναφέρεται στη νομιμότητα της διοικητικής διαδικασίας. Ειδικότερα, η αυτεπάγγελτη έρευνα του ζητήματος αυτού δικαιολογείται ενόψει του σκοπού της διοικητικής διαδικασίας που προηγείται της ασκήσεως προ-

σφυγής, η οποία, όπως ήδη ελέχθη, έχει ως σκοπό να επιτρέψει τον φιλικό διακανονισμό των διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ των υπαλλήλων και των κοινοτικών θεσμικών οργάνων (βλ. την πρόσφατη απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Μαρτίου 1990, T-57/89, Αλεξανδράκης κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-143). Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί ακόμη και όταν η προσβαλλομένη πράξη, εν προκειμένω η έκθεση βαθμολογίας, προέρχεται από αρχή άλλη από την ΑΔΑ, διότι η τελευταία μπορεί πάντοτε να επιτύχει τον φιλικό διακανονισμό είτε αναπέμποντας την έκθεση βαθμολογίας ενώπιον της αρμόδιας αρχής για επανεξέταση είτε πείθοντας τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο ότι παραπονείται αβασίμως.

- 26 Εν προκειμένω η εν λόγω ένσταση, η οποία κατατέθηκε στις 6 Ιουνίου 1990 και απευθύνθηκε στον Γενικό Γραμματέα της Επιτροπής, έχει ως εξής:

« Σας υποβάλλω συνημμένα, για πρωτοκόλληση, αντίγραφο της ενστάσεως που υπέβαλα δυνάμει του άρθρου 90 του ΚΥΚ.

Θέμα: Βαθμολογία 1985/1987 (ασυμφωνία αφορώσα την απόφαση της 10.11.1989 που ανακοινώθηκε στις 18.04.1990). »

Η ένσταση αναφέρει στη συνέχεια το επώνυμο και το όνομα του προσφεύγοντος καθώς και τα στοιχεία της υπηρεσιακής του καταστάσεως και την ημερομηνία, φέρει δε την υπογραφή του. Διαπιστώνεται ότι, ναι μεν η εν λόγω ένσταση μπορεί, από άποψη τυπική, να χαρακτηριστεί ως ένσταση κατά την έννοια του άρθρου 90 του ΚΥΚ, είναι όμως πολύ λακωνική και δεν αναφέρεται σε κανένα προηγούμενο έγγραφο που να έστειλε στην επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις βαθμολογίας, όπως κακώς ισχυρίστηκε ο προσφεύγων. Πράγματι, περιορίζεται να αναφέρει την ασυμφωνία με την απόφαση του δευτεροβάθμιου βαθμολογητή να διατηρήσει όπως είχε τη βαθμολογία της περιόδου 1985 έως 1987, χωρίς να καθορίζει ούτε το περιεχόμενο αυτού του κεφαλαίου αμφισβήτησεως ούτε τα συμπεράσματα που έπρεπε να συναχθούν σχετικά. Εντούτοις, με πνεύμα ευρύ, μπορεί να γίνει δεκτό ότι ο τρίτος λόγος ακυρώσεως που προβάλλεται στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής, αναφερόμενος στην έλλειψη αιτιολογίας της βαθμολογικής πτώσεως ορισμένων αναλυτικών κρίσεων της εκθέσεως βαθμολογίας της περιόδου 1985 έως 1987, στηρίζεται στην ίδια αιτία με το κεφάλαιο αμφισβήτησεως που προβάλλεται στην ένσταση. Αντιθέτως, οι λόγοι περί μη τηρήσεως των προθεσμιών που προβλέπει ο οδηγός βαθμολογήσεως και

περί παραλείψεως λήψεως της γνώμης ορισμένων ιεραρχικά προϊσταμένων αφορούν κεφάλαια αμφισβητήσεως τα οποία στηρίζονται σε διαφορετικές νομικές αιτίες από εκείνη επί της οποίας στηρίζεται το κεφάλαιο αμφισβητήσεως που περιέχει η ένσταση. Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι δύο προαναφερθέντες λόγοι ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτοι διότι δεν περιελήφθησαν στην ένσταση.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως

- 27 Όσον αφορά τον λόγο περί ελλείψεως αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως, που είναι και ο μόνος παραδεκτός προβαλλόμενος, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι αναλυτικές κρίσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση βαθμολογίας του για την περίοδο 1985 έως 1987 στις στήλες « απόδοση/τακτικότητα παρεχομένων υπηρεσιών » και « συμπεριφορά στην υπηρεσία/συναίσθηση ευθυνών » εμφανίζουν, σε σύγκριση με τις κρίσεις που είχαν διατυπωθεί για την περίοδο 1983 έως 1985, βαθμολογική πτώση η οποία ούτε δικαιολογείται ούτε αιτιολογείται και η οποία αγνοεί τα αντικειμενικά στοιχεία του φακέλου του. Αυτή η έλλειψη αιτιολογίας συνιστά παράβαση του άρθρου 25, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ, καθώς και του άρθρου 5 των γενικών διατάξεων. Κατ' αυτόν, η « εσωτερική » αιτιολογία που περιέχει το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 1991 του δευτεροβάθμιου βαθμολογητή προς τον διευθυντή προσωπικού δεν αποτελεί την αιτιολογία που απαιτεί ο οδηγός βαθμολογήσεως. Επίσης, το έγγραφο του δευτεροβάθμιου βαθμολογητή της 13ης Φεβρουαρίου 1991, που είναι μεταγενέστερο της ασκήσεως της προσφυγής, δεν μπορεί να θεραπεύσει την έλλειψη αιτιολογίας. Ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως αποσκοπεί στην εξασφάλιση της τηρήσεως της αρχής της ακροάσεως και να επιτρέψει στον υπάλληλο να εξασφαλίσει την άμυνά του προβάλλοντας τις αντιρρήσεις του εν γνώσει της υποθέσεως.
- 28 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι τόσο το Δικαστήριο όσο και το Πρωτοδικείο απέχουν, κατά πάγια νομολογία τους, καταρχήν να ελέγχουν αξιολογικές κρίσεις που περιέχουν οι εκθέσεις βαθμολογίας. Οι βαθμολογητές διαθέτουν πολύ ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, ο δε δικαστικός έλεγχος περιορίζεται μόνο στις περιπτώσεις πλάνης ή έκδηλης υπερβάσεως εξουσίας. Σχετικά, ο προσφεύγων δεν επικαλείται καμιά πραγματική πλάνη, καμιά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ούτε καμιά κατάχρηση εξουσίας. Εξάλλου, κατά την Επιτροπή, ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής αιτιολόγησε με το έγγραφό του της 26ης Σεπτεμβρίου 1989 τη βαθμολογική πτώση στις επίδικες αναλυτικές κρίσεις. Επιπλέον, λεπτομερέστερη αιτιολογία περιλαμβάνεται στο έγγραφο του ίδιου δευτεροβάθμιου βαθμολογητή της 13ης Φεβρουαρίου 1991. Οι εξηγήσεις που παρασχέθηκαν μ' αυτόν τον τρόπο, έστω και μεταγενέστερες της ασκήσεως της προσφυγής, στήρησαν τον προσφεύγοντα, ο οποίος δεν αμφισβήτησε τη βασιμότητά τους, από κάθε συμφέρον προβολής του λόγου περί ελλείψεως αιτιολογίας.

- 29 Για να εκτιμηθεί το βάσιμο του παρόντος λόγου, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, πρώτον, ότι κατά το γράμμα του άρθρου 5, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, των γενικών διατάξεων « η βαθμολογία πρέπει να αναφέρεται αυστηρά στην περίοδο αναφοράς. Εντούτοις, είναι σκόπιμο να δικαιολογείται κάθε αλλαγή των αναλυτικών κρίσεων σε σχέση με την προηγούμενη βαθμολογία (...) ». Εξάλλου, ο οδηγός βαθμολογήσεως, που έχει νομική αξία εσωτερικής οδηγίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 1991, T-63/89, Latham κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-19, σκέψη 25), προβλέπει, όσον αφορά τις αναλυτικές κρίσεις, κλίμακα βαθμολογίας που περιλαμβάνει πέντε επίπεδα (άριστα, πολύ καλά, καλά, μέτρια, ανεπαρκώς). Ο ίδιος οδηγός, στην παράγραφο Β.6.2.2, ορίζει ότι ο βαθμός « άριστα » δίδεται για προσόντα εξαιρετικά υψηλού επιπέδου, τα οποία ξεπερνούν κατά τρόπο πολύ εναργή τις απαιτήσεις που αντιστοιχούν στην κατεχομένη θέση, ενώ ο βαθμός « πολύ καλά » δίδεται για προσόντα σαφώς ανώτερα από το υψηλό επίπεδο που δικαιούται η Επιτροπή να αναμένει από έναν υπάλληλο ενόψει της θέσεως που κατέχει. Τέλος, ο ίδιος οδηγός βαθμολογήσεως, στην παράγραφο Β.6.3.2, προσθέτει ότι ο βαθμολογητής υποχρεούται να αιτιολογεί κατά τρόπο όσο το δυνατόν πιο κατηγορηματικό τις αλλαγές που επέφερε στις αναλυτικές κρίσεις σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση βαθμολογίας.
- 30 Πρέπει να υπομνηστεί, δεύτερον, ότι το Δικαστήριο, κρίνοντας διατάξεις παραπλήσιες με τις προαναφερθείσες, δέχθηκε ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως κάθε αλλαγής σε σχέση με προηγούμενη βαθμολογία αποσκοπεί στο να « επιτρέψει στον υπάλληλο να γνωρίζει τους λόγους της αλλαγής των αναλυτικών κρίσεων, να εξακριβώνει το υποστατό των πραγματικών περιστατικών των οποίων γίνεται επίκληση και επομένως να διατυπώνει, δυνάμει του δικαιώματος ακροάσεως, παρατηρήσεις επί της αιτιολογίας αυτής. Η έκθεση βαθμολογίας βαρύνεται με παράλειψη ουσιώδους τύπου όταν η έλλειψη αιτιολογίας έπληξε το δικαίωμα ακροάσεως του υπαλλήλου. Δεν είναι συνεπώς κρίσιμο το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος δεν μπορούσε σε κάθε περίπτωση — δηλαδή ακόμη και αν ο βαθμολογητής είχε αιτιολογήσει τις κρίσεις του — να ελπίζει ότι θα τύχει καλύτερων αναλυτικών κρίσεων » (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1987, 178/86, Turner κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 5367, σκέψη 18, και της 6ης Φεβρουαρίου 1986, 173/82, 157/83 και 186/84, Castille κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 497). Επομένως, η Επιτροπή αβασίμως υποστηρίζει ότι η αιτιολογία της προσβαλλόμενης βαθμολογίας, που περιλαμβάνεται σε έγγραφο μεταγενέστερο της ασκήσεως της προσφυγής, στερεί τον προσφεύγοντα του συμφέροντός του να προβάλει τον παρόντα λόγο ακυρώσεως.

- 31 Τρίτον, καθόσον αφορά το ζήτημα αν στην προκειμένη περίπτωση ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής εκπλήρωσε την υποχρέωσή του να αιτιολογήσει τη βαθμολογική πτώση στις αναλυτικές κρίσεις σε δύο στήλες, θα πρέπει να γίνει η εξής σειρά σκέψεων. Από τον φάκελο προκύπτει ότι η προσβαλλομένη απόφαση επιβεβαίωσε οριστικά τον βαθμό « πολύ καλά » που τέθηκε στις επίμαχες στήλες, όσον αφορά την περίοδο 1985 έως 1987, ενώ για την προηγούμενη περίοδο, 1983 έως 1985, ο προσφεύγων είχε λάβει βαθμό « άριστα ». Στο έγγραφό του της 26ης Σεπτεμβρίου 1989 που απηύθυνε στον διευθυντή προσωπικού, ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής αιτιολόγησε τις αλλαγές αυτές ως εξής: « οι αναλυτικές αυτές κρίσεις, οι οποίες περιέχουν ελαφρά βαθμολογική πτώση σε σχέση με τις προηγούμενες, οφείλονταν στο γεγονός ότι κατά την περίοδο για την οποία πρόκειται οι υπάλληλοι τους οποίους έπρεπε να βοηθήσει ο κρινόμενος διαπίστωσαν πολλές φορές ότι, κατά την εκτέλεση των εργασιών που του είχαν ανατεθεί, επέδειξε τακτικότητα των παρεχομένων υπηρεσιών και συναίσθηση ευθύνης που δεν μπορούσαν να χαρακτηριστούν “ άριστες ” ». Στο έγγραφό του της 10ης Νοεμβρίου 1989 που έλαβε ο προσφεύγων στις 18 Απριλίου 1990 και το οποίο αποτελεί την προσβαλλομένη απόφαση, ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής, αφού σημείωσε ότι είχε λάβει γνώση της γνωμοδότησεως της Επιτροπής ίσης εκπροσωπήσεως για τις προαγωγές, επιβεβαίωσε κατά τρόπο οριστικό την αρχική του βαθμολογία για τους λόγους που έχει ήδη εκθέσει στο έγγραφό του της 26ης Σεπτεμβρίου 1989, του οποίου είχε επισυνάψει αντίγραφο. Η αιτιολογία της βαθμολογικής πτώσεως στις αναλυτικές κρίσεις πρέπει επομένως να αναζητηθεί στο κείμενο του τελευταίου αυτού εγγράφου που αποτελεί αναπόσπαστο της προσβαλλομένης αποφάσεως και του οποίου τη λήψη ουδέποτε αμφισβήτησε ο προσφεύγων ούτε έναντι της διοικήσεως ούτε κατά τη διάρκεια της δίκης ενώπιον του Πρωτοδικείου.
- 32 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι οι εξηγήσεις που παρέχει το έγγραφο αυτό αιτιολογούν την εν λόγω βαθμολογική πτώση με το γεγονός ότι ο προσφεύγων, κατά την περίοδο που καλύπτει η έκθεση βαθμολογίας, δεν επέδειξε εξαιρετικά υψηλά προσόντα κατά την άσκηση των καθηκόντων παροχής βοήθειας στους υπευθύνους υπαλλήλους της επιτροπής Feder, καθηκόντων ανηκόντων σ' αυτόν (βλ. την αναλυτική περιγραφή των καθηκόντων του προσφεύγοντος όσον αφορά την προπαρασκευή και τη διοργάνωση της επιτροπής Feder και τη σύνταξη των μηνιαίων δελτίων δραστηριότητας του Feder που αναφέρονται στην έκθεση βαθμολογίας του της περιόδου 1985 έως 1987). Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι αυτή η πραγματική διαπίστωση αποτελεί αιτιολογία η οποία, αν και συνοπτική, είναι επαρκής για να δικαιολογήσει την ελαφρά βαθμολογική πτώση από τον ανώτατο βαθμό στον αμέσως κατώτερο βαθμό, όσον αφορά την εκτίμηση της τακτικότητας των παρασχεθεισών υπηρεσιών και της συναισθήσεως των ευθυνών του προσφεύγοντος. Κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του αιτήματος αποζημιώσεως

- 33 Όσον αφορά το αίτημά του περί αποζημιώσεως, ο προσφεύγων-ενάγων, ο οποίος δεν το αιτιολόγησε στο δικόγραφο του, ισχυρίστηκε με το δικόγραφο απαντήσεώς του ότι, ενόψει της στάσεως της καθής-εναγομένης, στερήθηκε της δυνατότητας να επαναληφθεί, για την περίοδο 1985 έως 1987, η έκθεση της περιόδου 1983 έως 1985. Επίσης, δεν μπόρεσε να έχει αυτή τη δυνατότητα για την περίοδο 1987 έως 1989. Τα στοιχεία αυτά συνιστούν υλική ζημία. Περαιτέρω, οι ανησυχίες που προκλήθηκαν από την κατάσταση αυτή ως προς την εξέλιξη της σταδιοδρομίας του αποτελούν συστατικό στοιχείο ηθικής βλάβης.
- 34 Ενόψει του αιτήματος αυτού, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι πρέπει να το απορρίψει κατά το μέτρο που εμφανίζουν στενό δεσμό με το ακυρωτικό αίτημα, το οποίο απορρίφθηκε το μεν ως απαράδεκτο το δε ως αβάσιμο. Το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί επίσης ως αβάσιμο, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι η προβαλλομένη από τον προσφεύγοντα-ενάγοντα ζημία προέρχεται από υπηρεσιακό πταίσμα ανεξάρτητο της αποφάσεως που αποτελεί το αντικείμενο του ακυρωτικού αιτήματος, διότι ο προσφεύγων-ενάγων δεν υπέβαλε προηγουμένως στην ΑΔΑ αίτηση κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, που να καλεί τη διοίκηση να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστη.
- 35 Από όλες τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η προσφυγή-αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 36 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικησαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο όμως 88 του ίδιου αυτού κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους. Πρέπει επομένως να διαταχθεί να φέρει κάθε διάδικος τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή-αγωγή.
- 2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Vesterdorf

Saggio

Γεραρής

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Ιουλίου 1992.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Προεδρεύων

X. Γεραρής